

Szakonyi Károly

A költő szobra

Petőfi szobra, ott a Duna partján a szabadság elszánt harcosának, a forradalmi lelkületű költőnek a szobra. Ahogy Heckenast nyomdájából frissen kikerült versével a baljában, jobb kezét magasba emeli, szinte hallani esküvéssel kiáltott szavait: *rabok tovább nem leszünk*. Nem a derűs bordalok, szerelmes költemények, festői tájversek, tréfás vígeposzok lírikusát látjuk a posztamensen, hanem az elnyomás elleni harcra buzdítót. Ezért figyelte minden hatalom, hogy a talapzatáról milyen hangsúllyal szavalják, és kik hallgatják lelkesen a Nemzeti dalt.

Szoborügyi bizottság határozta el annak idején, hogy valami méltó helyen szobra legyen Petőfinek. Reményi Ede, Görgei táborok segédtisztje indította el a gyűjtést még a kiegyezés előtti időkben. A hazafiakban nagy volt e lelkesedés, a pénz azonban lassan csörgedezett a pesti takarékpénztárba, hiszen nem ártott az óvatosság, a Burgban még visszhangzottak az *Akasszátok fel a királyokat* indulatos sorai. 1867-re összegyűlt tizezer forint, de még akkor sem volt veszélytelen emlegetni a tervet, pedig az alkotmány visszaszerzése ünnepén a Nemzeti Színház díszelőadásán már vivát-ot kiáltott a királyra a pesti publikum. A harmincezer korona költség csak a nyolcvanas évekre gyűlt össze. Az Izsó Miklós terve alapján *Huszár Adolf* szobrász alkotta impozáns emlékművet azonban a hazai ipar nem tudta vállalni, nem volt felkészült ilyen munkákra. A monarchia esküdt ellenségének szobrát a császárváros bronz öntődéiben lehetett csak elkészíteni. De közben talán az öntőmunkásokban újra éledhetett a negyvennyolcas, bécsi forrongások emléke. Az avató ünnepségre 1882 október tizenötödikén került sor. Hetvennégy évvel azelőtt, hogy egy *másik októberben*, történelmünk folyamán először hangozzék fel igaz reménykedéssel az *eskü*.

Mert a hatalom mindig ünnepelte március idusát, a Múzeum homlokzatán mindig ott lobogtak a zászlók, de titkosrendőrök figyelték a

tömeget. A hangzatos szónoklatok mögött mindig ott volt a rettegés. Emlékszem, negyvennégyben, a német megszállás előtt négy nappal, kokárdás, tornatermi ünnepségünkön zavar támadt, egy alsós fiút rángattak ki a sorból. *Ki adta ezt neked? Kitől kaptad?* ripakodtak az ijedt fiúra, akinek kabátján kis, szürke lapocska volt Petőfi arcképével. Csak később tudtuk meg, hogy a Márciusi Front jelvénye volt.

És azokra az időkre is emlékezhetünk, amikor azt tanácsolták az iskolásoknak, hogy ne menjenek ki az utcára március tizenötödikén. Akik mégis éltetni akarták negyvennyolc emlékét, azok csoportjait rendőrök verték szét gumibottal.

De Petőfi ott állt, és ott áll a róla elnevezett téren, s fordulhat bármerre az idő, történhet körülötte bármi, jól tudja, ki igaz híve, ki szól az ő szellemében a szabadságról.